

The background features a dark blue gradient with a subtle starry pattern. On the left side, there are several technical diagrams, including circular gauges with numerical scales (e.g., 40, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260) and various circular and curved lines, some with arrows indicating direction. The main text is centered in a bold, white, sans-serif font.

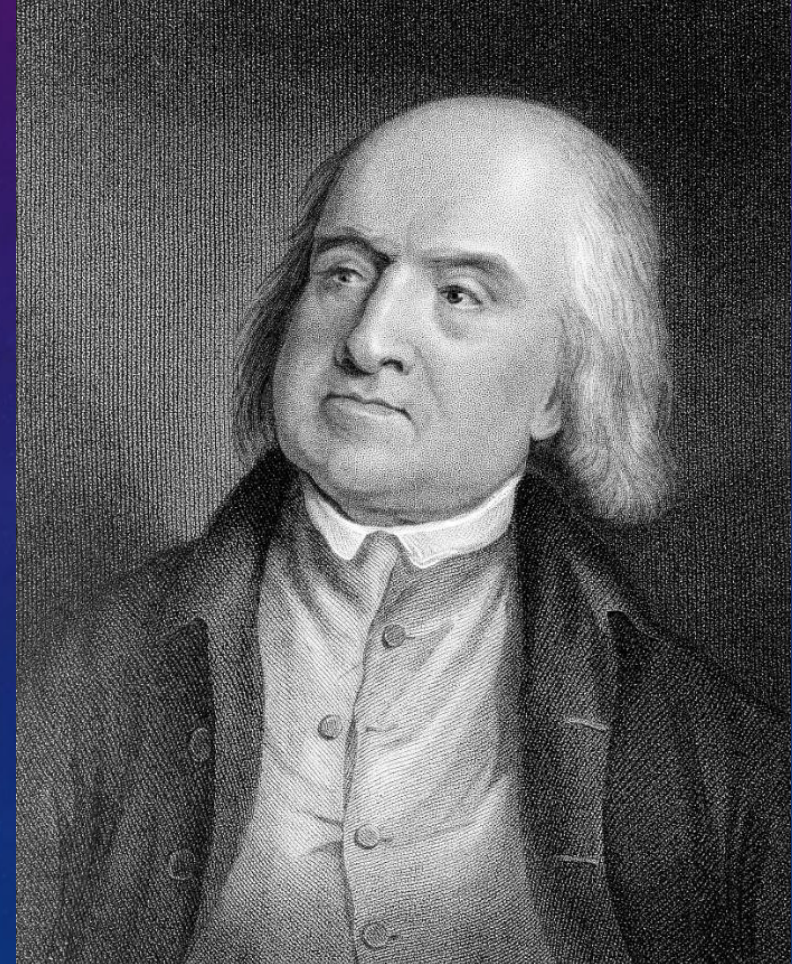
PAPER-LIBERAL POLITICAL THEORY

JEREMY BENTHAM(ਜੇਰਮੀ ਬੈਂਥਮ)

- ਜੀਵਨ ਤੇ ਵਿੱਦਿਆ:- ਬੈਂਥਮ ਦਾ ਜਨਮ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ 1748 ਈ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਸਨ ਉਹ ਚਾਉਂਦੇ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਥਮ ਵੀ ਵਕੀਲ ਬਣਨ । 1792ਈ ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ।ਉਸਨੇ ਫਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਧਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ।ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਲਜ ਜਿਵੇਂ ਮੈਨਚੇਸਟਰ, ਰੀਡਿੰਗ ਲੀਡ ਆਦਿ ਖੋਲੇ।
- ਬੈਂਥਮ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਡੈਵਿਡ, ਹਿਊਮ , ਪਾਏਲ, ਬੈਕਾਰੀਆ, ਮਾਲਥਸ, ਰਿਕਾਰਡੋ ਵਰਗੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ।
- ਮੌਤ:- ਬੈਂਥਮ ਦੀ ਮੌਤ 1832 ਈ ਵਿੱਚ ਹੋਈ।

ਬੈਂਥਮ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ

- Defence of usury(1787)
- Essay on political tactics(1791)
- Church of England(1818)
- A fregment on Government (1776)
- Radicalism not dangerous (1819)
- Catchism of Parliamentary reforms (1809)

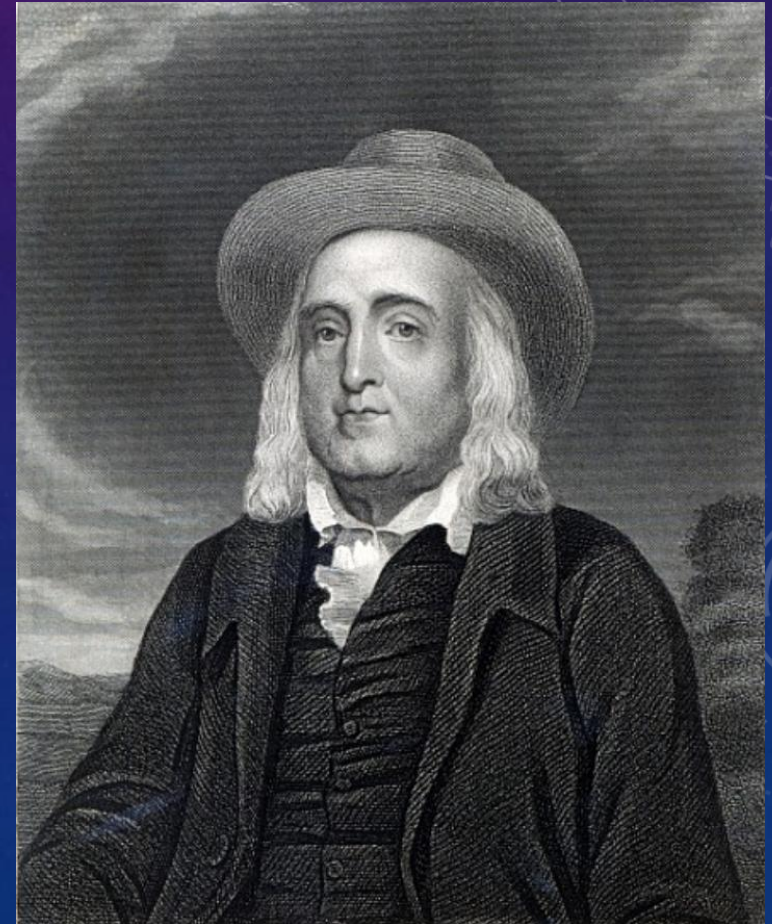

ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ

- ਬੈਥਮ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿਸਟਲੇ ਅਤੇ ਹੈਟਚੇਸਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਓਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੁੱਖ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁੱਖ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਸੁੱਖ ਦੇ ਸੋਮੇ

- ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਮੇ
- ਰਾਜਨੀਤਿਕ
- ਨੈਤਿਕ
- ਧਾਰਮਿਕ
- ਲੌਕਿਕ

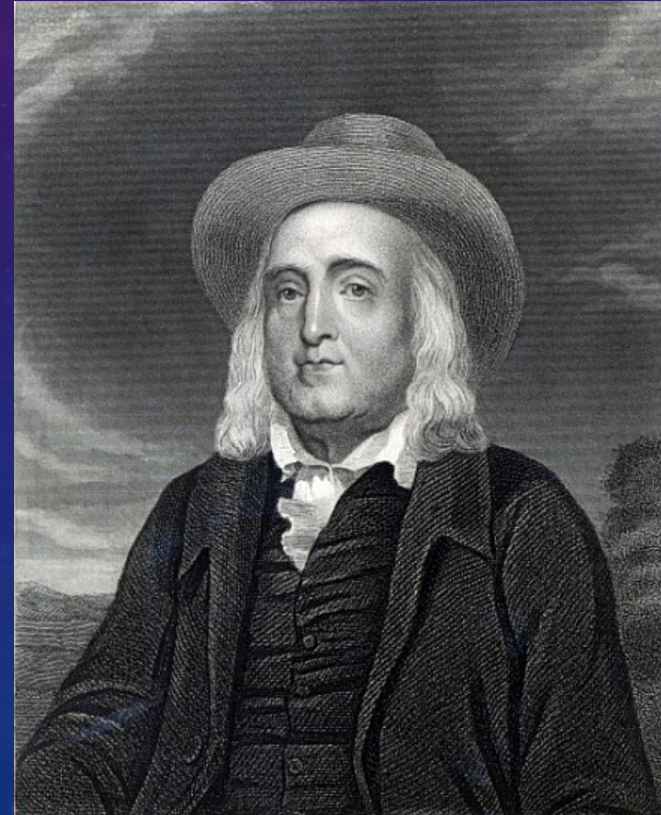
ਆਮ ਸੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਨ

- ਇੰਦ੍ਰਿਅਮੀ ਸੁੱਖ
- ਸਿਹਤ ਦਾ ਸੁੱਖ
- ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ
- ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ
- ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ
- ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ
- ਜਾਲਮਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ

- ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ
- ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ
- ਸੰਪਰਕ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ
- ਆਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ
- ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ
- ਭਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ
- ਜਸ ਜਾਂ ਵਡਿਆਈ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੁੱਖ

ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਨ

- ਇਕਾਂਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਖ
- ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਖ
- ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਖ
- ਇੰਦਰਿਆਮੀ ਦੁੱਖ
- ਅਪਮਾਨਿਕਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਖ
- ਆਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਖ

- ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਖ
- ਸੰਪਰਕ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਖ
- ਦੁਰਇੱਛਾ ਜਾਂ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਖ
- ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਖ
- ਸਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਪਰਉਪਕਾਰਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਦੁੱਖ
- ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਦੁੱਖ

ਬੈਂਥਮ ਦਾ ਸੁੱਖ ਮਾਪਕ ਯੰਤਰ

• ਉਸ ਨੇ ਸੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲੀ ਗਣਿਤ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਮੁੱਲ ਲਗਾਇਆ ਸੀ।ਉਸ ਨੇ ਅੱਠ ਯੰਤਰ ਦੱਸੇ ਸੀ:

1. ਤੀਬਰਤਾ
2. ਕਾਲ
3. ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ
4. ਸਮੀਪਤਾ
5. ਦੂਰਤਾ
6. ਜਨਣ ਸ਼ਕਤੀ
7. ਸੁੱਧਤਾ
8. ਵਿਸਥਾਰਤਾ

- ਸਿੱਟਾ:-ਬੈਂਥਮ ਦਾ ਉਪਯੋਗਤਾਵਾਦ ਸਿਧਾਂਤ ਸੁਖਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ।ਬੈਂਥਮ ਦੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ,ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਚੇਲੇ ਮਿੱਲ ਨੇ ਹੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ।ਇੱਕ ਸੁਖਵਾਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬੈਂਥਮ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਰਿਣਾਮ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ।ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁੱਖ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਹੀ ਬੈਂਥਮ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ,ਜੀ ਸੁੱਖਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਾਰਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ।